

Korte risicobeoordeling

***Spodoptera ornithogalli* (Guenée) (NL - Quarantainewaardig)**

Naam waaronder gereguleerd: *Spodoptera ornithogalli* (Guenée)

Categorie: insecten en mijten (Lepidoptera)

Datum: maart 2020

1. Verspreiding, waardplanten en belangrijkste pathways

Verspreiding

Europese Unie: geen meldingen (EPPO Global Database, 19.03.2020)

Buiten de Europese Unie: Noord- en Zuid-Amerika (Van der Gaag & Van der Straten, 2017).

Waardplanten

Polyfaag. Voor Nederland is het organisme met name een gevaar voor kasteelten waaronder tomaat (*Solanum lycopersicum* L.).

Belangrijkste pathways

1. Planten bestemd voor opplant van waardplanten met uitzondering van zaden
2. Eindproducten (snijbloemen, groente en fruit) van waardplanten

2. Samenvatting risicoscores

Parameter(combinaties)	Score	Schaal
Kans op een besmetting (P1-P2)	2	1 - 5
Kans op introductie (binnenkomen en vestigen) (P1-P3)	2	1 - 5
Kans dat het organisme officiële uitroeimaatregelen overleeft (P4)	3	1 - 4
Kans op introductie (binnenkomen en vestigen) ondanks officiële uitroeimaatregelen (P1-P3, P4)	3	1 - 6
Directe impact voor de teelt op perceelsniveau	3	1 - 5
Directe impact voor de teelt nationaal	5	1 - 9
Potentiële impact voor de export nationaal	8	1 - 9
Directe impact voor de groene ruimte	1	1 - 5

3. Risicoscores

Per onderdeel vindt u de risicoscore en de schaal [minimaal - maximaal mogelijke score]

P1 (associatie met pathway): 2 [1-5]

Biologie

Eieren en larven kunnen aanwezig zijn op de bovengrondse delen van planten; volgroeide larven en poppen in aanhangend grondmedium.

Wet- en regelgeving

Het organisme is Q-waardig in Nederland sinds 1 april 2019. Er zijn geen bijzondere voorschriften in de EU ten aanzien van het organisme.

Er gelden bijzondere voorschriften voor aanhangend groeimedium (Uitvoeringsverordening (EU) 2019/2072, Bijlage VII, punt 1), maar deze kunnen besmetting door larven die tijdens de teelt in de grond kruipen om te verpoppen niet voorkomen.

Vondsten en intercepties

Er zijn geen vondsten of onderscheppingen bekend op planten bestemd voor opplant in de EU in de afgelopen 10 jaar (EPPO Global database, Europhyt, 04.09.2019).

Score

Score 2: geen vondsten of intercepties in de afgelopen 10 jaar, maar ook geen bijzondere voorschriften die associatie met de pathway (vrijwel) uitsluit.

P1 (associatie met pathway): 4 (pathway 2) [1-5]

Biologie

Zie pathway 1

Wet- en regelgeving

Er zijn geen bijzondere eisen in de EU ten aanzien van het organisme.

Vondsten en intercepties

Nederland heeft het organisme vier maal genotificeerd op asperges uit Mexico en de Verenigde Staten sinds 1 april 2019 (Europhyt, 19.03.2019). In de periode januari - maart 2019 is het organisme ook meerdere malen onderschept op asperges uit Peru voordat het organisme de status Q-waardig kreeg.

Score

Niet alle zendingen van asperge worden fytosanitair geïnspecteerd (Asparagus als groente staat niet in deel A van Bijlage XI van Uitvoeringsverordening (EU) 2019/2072) en het organisme komt mogelijk meer dan 1 maal per 2 jaar en maximaal 3 maal per jaar binnen (score 4).

P2 (transfer): 5 (pathway 1) [1-5]

De pathway is planten bestemd voor opplant (score 5).

P2 (transfer): 2 (pathway 1) [1-5]

Het organisme komt binnen als onvolwassen stadium op eindproduct, klimaat buiten mogelijk geschikt voor vestiging, maar de kans lijkt klein dat het organisme zich ontwikkelt tot adult en vervolgens een waardplant vindt (score 2).

P3 (kans op vestiging na transfer): 3 [1-5]

Het organisme kan zich mogelijk buiten vestigen, maar ten minste twee individuen van verschillende sekse (of een zwanger vrouwtje) zijn nodig voor het initiëren van een populatie (score 4).

P4 (kans overleven uitroeiactie): 3 [1-4]

Bij een besmetting in een kas is de kans op eliminatie groot. Er zijn eerder uitbraken van *Spodoptera* spp. in kassen geëlimineerd. Bij aanwezigheid van een populatie of overwinteringsstadie buiten kassen is de kans een stuk kleiner (score 3).

Effect op perceelsniveau: 3 [1-5]

In de Verenigde Staten is het organisme voornamelijk een plaagorganisme in het zuidoosten waar het in de zomer veel warmer is dan in Nederland. De inschatting is dat op buitenpercelen doorgaans weinig schade op zal treden. In kasteelten zou meer schade kunnen optreden, maar het organisme in het huidige verspreidingsgebied niet bekend als kasplaag. Ook is het onzeker in hoeverre het organisme zich buiten kassen in Nederland kan vestigen. Er is dus veel onzekerheid over de effecten (schade) die op perceelsniveau kunnen optreden. Vooral nog score 3 voor kasgewassen (en score 2 voor teelten in de open lucht), maar de onzekerheid is groot

Mate van verspreiding: 2 [1-4]

Het percentage kassen (tomaat) dat jaarlijks te maken krijgt met een besmetting is zeer onzeker. Onzeker is in hoeverre de omstandigheden binnen en buiten kassen gunstig zijn voor de ontwikkeling van het organisme en dus hoe snel het zich zal verspreiden in het voorjaar en de zomer. Score 2 (10-25% van de kassen jaarlijks besmet) maar de onzekerheid van deze inschatting is groot.

Productiewaarde-teelt: 6 [1-6]

De productiewaarde van alleen al tomaten onder glas is meer dan 250 miljoen euro (score 6).

Impact op groene ruimte: 1 [1-5]

Weinig relevant, buiten kassen wordt weinig schade verwacht.

Export-maatregelenniveau: 4 [1-4]

Productieplaatsvrijheid kan lastig te garanderen zijn wanneer het organisme zich op natuurlijke wijze kan verspreiden en zich ook buiten kan vestigen (score 4).

Productiewaarde-export: 6 [1-6]

Het organisme is polyfaag (score 6).

4. Referenties

Van der Gaag DJ & Van der Straten M, 2017. Assessment of the potential impact of American *Spodoptera* species for the European Union. Netherlands Food and Consumer Product Safety Authority, Utrecht, the Netherlands. Beschikbaar online: <https://english.nvwa.nl/topics/pest-risk-analysis/documents/plant-health/pest-risk-analysis/documents/american-spodoptera-species-risk-assessment>

5. Afkadering

Dit is een korte risicobeoordeling om een indicatie te krijgen van het risico van het organisme voor Nederland. Er is geen uitvoerig literatuuronderzoek gedaan. Nieuwe informatie over bijvoorbeeld de biologie of het verspreidingsgebied van het organisme kan aanleiding zijn om de risicobeoordeling aan te passen. Daarnaast kunnen door aanpassing van wet- en regelgeving, handelsstromen e.d. risico's wijzigen in de tijd.

De 'potentiële impact voor de export' wordt voor een belangrijk deel bepaald door de biologie van het organisme (met name door de natuurlijke verspreidingscapaciteit van het organisme). De daadwerkelijke impact voor de export zal uiteindelijk afhangen van de eisen die importerende landen zullen stellen bij eventuele vestiging van het organisme in Nederland en de exportwaarde naar die landen. De daadwerkelijke impact kan dus (in sterke mate) afwijken van de potentiële impact.

In de lijst van referenties staan alle gerefereerde bronnen met uitzondering van de standaardbronnen: EPPO-datasheet, EPPO Global Database, EPPO Reporting Service en de rapporten Fytosignalering van de NVWA. Deze bronnen zijn te vinden op de websites van EPPO (European and Mediterranean Plant Protection Organisation) en de NVWA. Een beschrijving van de risicobeoordelingsmethode (o.a. 'rating guidance') kunt u ook vinden op de website van de NVWA.